

KANDIDATNUMMER 3061

Sidetall 1 av 4

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

en internasjonale sommerskole

universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Den ene betydningen er den geografiske territorien der samene bodde, og den andre brukes om etniske gruppen Samer.

2. Hva er Nordkalotten?

Det er et område som består av: Nord-Norge, Nord-Sverige, Nord-Finland, og på Kälviya i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Noen samer baserer sin identitet på genealogisk avstand, andre på morsmål (samisk), og de siste på personlige ønsker.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Denne gruppen etablerte boligplasser. De flyttet fra en plass til en annen til å utnytte naturressurser.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Årsaken var fordi de bodde spredt. Derfor kunne de ikke gi motstand.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Barna fikk undervisning på norsk og jord (jordbruk) kunne bare selges til norske statsborgere som kunne lese og skrive bokstaver.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

1988 vedtok myndighetene å legge paragraf 110A. Ifølge denne paragrafen kunne samene utvikle sitt språk, sin kultur, sin historie.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Det er samisk politisk organisasjon. Som skal presentere samene og skal kjempe at samisk får større plass i media.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Han var ~~en~~ en ledd mellom menneskene og gudene. Han fikk posisjon som ordetlige leder. Han var sosial arbeider, leder og historie forteller.

1 tillegg skal bidra til å utvikle den samiske kulturen, tradisjoner og språket skal utvikles.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Han var en prest som ledet en bevegelse i Nordkalotten. Han kjempet for at skulle bli kristne. I tillegg advarte han mot bruk av alkohol.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjuårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innså det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har god tid til å finne ut hvem de er, hva de skal gjøre, hvor de skal bo og med hvem.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Det er en gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Som ikke aner hva de skal gjøre i framtida. De fleste av dem er uten forpliktelser og blir forsørget av foreldrene.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at det ikke er unges skyld fordi de har store forventninger. Jeg mener hun at de kun kan gjøre det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han ^{så} at utdanning er viktig. Deretter sier han at når man ~~stad~~ innså at man studerer for sin egen skyld, da er man blitt voksen.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er en ung-voksen periode som strekker seg fra begynnelsen av tjuårene til slutten av trettiårene.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet, er tjuårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto ordet "kildet" som skulle beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker.
4. Økte valgmuligheter skyldes økt individualisering.
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, blir det første mål som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som sørger for dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyktighet viktig.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret over denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har gått inn for å studere på nytt.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde fødte på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren eg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale blir godt betalt, slik at det er

6

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.*viktig – periode*

Til slutt leste vi om noen den viktigste perioden i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktigst enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigst perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er Store/lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere
_____ 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

_____ oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi vet til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. De flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere ønsker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, sunn verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Der halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å spise maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere forskjellige abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer over omkring i Oslo, og er allerede på utkikk etter nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link over bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Generasjonskløften blir mindre

Debattere angående generasjonskløften er sammensatt. Gjennom mediene kan man lese at menneskene er ensomme og har ingen kontakt med hverandre. Når det gjelder de gamle, får man ofte inntrykk av at de ~~ensomme~~ er ensomme, samt forlatt i en kris institusjon, glimt av familien. På den andre ^{siden} har FN kåret Norge som verdens beste land å bo i. Det som FN ~~er~~ legger vekt vurderer er menneskeutviklingen.

De fleste av de eldre er fornøyd med sin helser og stadig levealderen øker stadig. Dessuten har vi mange av den god råd og de kan drive med forskjellige aktiviteter. For i tiden var det en selvfølge at barna skulle arve sine foreldre. Dagens eldre vil bruke pengene på seg selv. Enkelte av dem går inn for å studere, andre vil reise til utlandet eller på seg med i et varmere sted. Jeg mener at dette er bra både for det offentlige og barna. Ettersom de er mer selvstendige og på den måten kan de ~~avlaste~~ ^{avlaste} sine barn og gleder. Deretter vil dette ~~bidra~~ ^{bidra} til å redusere sosiale og økonomiske ulikheter.

Do not write
in this space

mellom de unge og de eldre. ~~På den~~
~~den~~ På den ^{andre} ~~anden~~ siden synes jeg at de
unge ~~gjør~~ ~~kan~~ ~~vi~~ ~~ikke~~ ~~respekter~~ ~~for~~
overfor de eldre. Dessuten skal mennesker
være ~~mer~~ ~~ensomme~~, ~~siden~~ ~~de~~ ~~videre~~ og
~~kan~~ dette ^{kan} føre til en konkurranse mellom
de unge og de gamle.

Til slutt vil jeg understreke at Norge
har den mest ~~vellykkede~~ ~~vellykket~~ vellykkede
sammenheng i Europa. Siden både de unge
og de eldre kan delta på like linje
i hverdagslivet. På den måten kan vi ~~få~~
fremme likestilling, og vi kan redusere
sosiale ulikheter.

Do not write
in this space

E. Setningsbinding:

(fordi)

Mange av dagens tjuåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

(så)

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Så mange av dagens tjuåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor)

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(for)

Mange av dagens tjuåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.